

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯКомисия за енергийно
и водно регулиране

ПРОТОКОЛ

София, 28.09.2023 г.**от Обществено обсъждане**

на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД и доклад относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД.

Днес, 28.09.2023 г. от 10:30 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в пълен състав, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Благой Голубарев, Димитър Кочков, Пенка Трендафилова и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъства М. Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“, дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ в КЕВР.

Заседанието беше излъчено в реално време чрез интернет страницата на Комисията.

Председателят Иван Н. Иванов откри обсъждането и констатира, че има кворум и не са налице правни пречки за провеждането му.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 294 от 20.09.2023 г., т. 2, за участие в общественото обсъждане на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия.

Докладът относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД е изготвен от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Вера Михайлова, Радостина Методиева и Теодора Бельова.

Съгласно решение на КЕВР по Протокол № 294 от 20.09.2023 г., т. 2, е осигурена и възможност за дистанционно участие чрез програмата за съобщения Skype.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-13-41-45/20.09.2023 г. като заинтересовани лица са

поканени Министерство на енергетиката, „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара.

Заявилите участие в общественото обсъждане са:

- г-н Стефан Сулаков - ръководител отдел "Енергийни режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Димитър Зарчев – директор ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД;
- г-н Огнян Нечев – ръководител направление „Регулаторни дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД;
- г-н Никола Стойчев – ръководител отдел „Диспечерски център“ в „Електроразпределение Юг“ ЕАД;
- г-н Атанас Тодоров – ръководител отдел „Управление на мрежите и контролинг“ в „Електроразпределение Юг“ ЕАД;
- г-н Христо Христов – член на УС на „Електроразпределение Север“ АД (*чрез програмата за съобщения Skype*);

Министерство на енергетиката, „Национална електрическа компания“ ЕАД, „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“, Българска федерация на индустриалните енергийни консуматори, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара не са заявили присъствено или дистанционно участие.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Представителите на заявителя „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД ще получат думата последни, за да могат да отговорят на въпроси или възражения от страна на другите участници. Независимо, че ние сме поканили редица други енергийни дружества и институции, това са единствените, които са се отзовали на нашата покана за участие в общественото обсъждане. Ако между впрочем дойде и някой друг представител на дружество или самият той като гражданин, разбира се, ще му бъде дадена думата и на него.

Колеги, започваме разискванията. Давам думата на г-н Огнян Нечев – ръководител направление „Регулаторни дейности“ към „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД. Г-н Нечев, заповядайте.

Огнян Нечев – ръководител направление „Регулаторни дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Благодаря Ви, г-н Председател. Г-н Председател, уважаема Комисия, благодаря за предоставената възможност да изразя отношение относно представения за обществено обсъждане Десетгодишен план на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД. Държа да подчертая, че комуникацията между двете дружества върви прекрасно и на тази база уточняваме новите присъединявания. Независимо от това имаме и своите бележки и в тази връзка искам да кажа следното. Интересът на дружеството към

изграждането на двете подстанции от ЕРМ Запад на площадката на бившия металургичен комбинат Кремиковци и в близост до подстанцията... или в района на подстанцията Казичене остава. Просто относно площадката на металургичния комбинат Кремиковци, там изчакахме да видим как върви изграждането на въздушния електропровод между п/ст Курило и п/ст Металургична. Относно подстанцията Казичене, имаме комуникация с колегите относно тяхното предложение да пренасочим нашите товари към подстанцията Верила, но държа да подчертая, че тя е встрани от възникналите товари и няма да бъде най-подходящият начин, още повече тя се захранва само от един единствен електропровод на 110 kV и при евентуална авария всички клиенти ще останат без захранване. Така че тук за тези две присъединявания ще продължим да настояваме да бъдат приоритетни в следващите поне две години и да бъдат включени по някакъв начин в Плана. Ново присъединяване, което желаем да бъде включено в Плана, това е възстановяването от страна на ЕРМ Запад на бившата п/ст Бенковски, известна на колегите като п/ст Орион, тъй като строителството в североизточния район се събуди доста интензивно, а и имаме нови инвеститорски намерения за почти 10 MW на площадката на бившия ЖП завод. Тях няма откъде да ги присъединим, тъй като мощностите на нашата п/ст Военна рампа са изчерпани. Това налага п/ст Орион да се направи присъединяване към преносната мрежа.

Всичко това, което казах, аргументирано ще бъде изложено в становище до Комисията и до колегите, съобразно срока, който Вие ни дадете. Благодаря Ви за вниманието.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Нечев. Считаю, че след като се чуят становищата и на другите дружества, ЕСО ЕАД чрез своите представители ще отговори на поставените от Вас въпроси, като, разбира се, това не само не изключва, но считам, че е абсолютно нормално Вие да ни представите в писмен вид това становище, защото тогава позицията по становището ще бъде отразена в нашия доклад при окончателното приемане на Плана.

Преминаваме към представителите на „Електроразпределение Юг“ ЕАД - г-н Никола Стойчев и г-н Атанас Тодоров, ръководители на отдели в дружеството. Кой ще вземе думата? Заповядайте, г-н Тодоров.

Атанас Тодоров – ръководител отдел „Управление на мрежите и контролинг“ в „Електроразпределение Юг“ ЕАД:

Благодаря, г-н Председател. Уважаеми членове на Комисията, нашите основни притеснения, свързани с Плана, са главно относно развития вътре кратък, но ясен анализ и коментар относно факта, че въпреки големия натиск за присъединяване на ВЕИ, ЕСО ЕАД няма възможност да включи в Десетгодишния си план разширенията и реконструкцията, или дори гледайки Плана, изграждането на нови подстанции и съоръжения, свързани специално със заявяване и присъединяване на ВЕИ мощности. Ние разбираме защо това би било трудно, но тъй като част от или по-скоро главният мотив е свързан с това, че ако бъдат вкарани тези реконструкции и изграждане на нови подстанции в Плана, то биха се нарушили срокове, предвидени в Наредба №6, ЗЕВИ и ЗУТ. Трябва да кажем, че не сме убедени в тези мотиви, тъй като примерно в последните предварителни договори за присъединяване към електропреносната мрежа, които ние получаваме, свързани с наши обекти, породени всъщност единствено и само от присъединяване на ВЕИ инвеститори, т.е. присъединяване на ВЕИ през нас, има вече заложен и петгодишни срокове за реконструкции. Както знаем, тези петгодишни срокове после няма как да бъдат спазени от нас стандартно, тъй като сроковете по договорите за присъединяване са до три години, освен ако няма етапност. Да кажем, ще мислим за законови начини да има етапност, но ако може да се измислят как да има

етапност в договорите, нашите и съответно договорите на ЕСО ЕАД, не би трябвало да има проблем и да се зложат тези съоръжения в Плана, тъй като те са безспорно необходими. Анализът на ЕСО ЕАД също го показва. Прогнозирани са по изключително детайлен начин в три различни сценария развитието на измежду всичко генераторните мощности и от тях се вижда, че са нужни тези съоръжения. То се вижда и от факта, че за първи път през края на м. юли ние започнахме да получаваме от ЕСО ЕАД отказ за съгласуване на определените от нас условия за присъединяване към електроразпределителната мрежа, масови. Допреди това системният оператор винаги е измислял все пак или се е опитвал да измисли някакви начини за присъединяване. Този факт говори сам за себе си, че мрежата вече започва да се изчерпва, поне базирано на заявленията. За съжаление никой в системата не знае зад колко от тези заявления стоят проекти, които ще се реализират, но тъй като няма как да гадаем, ние можем само да базираме нещата, които правим, поне на прогнозите. И след като прогнозите ги има, считаме, че все пак би било в този План или бъдещ такъв да се включи изграждането на нови подстанции в районите, в които е ясно, че има недостатъчна трансформаторна мощност 110/20kV и ако е необходимо, изграждане на нови електропроводи.

Другата ни бележка е свързана с коментарите на ЕСО ЕАД по нашите предложения във връзка с изграждане на конкретни подстанции. Част от тях всъщност касаят предложения ние да изглаждаме разпределителни подстанции. Те не са много. Пример, да кажем, е подстанцията Марица в Пловдив, за която отдавна сме подали писма до ЕСО ЕАД със запитване дали те биха били отворени към идеята, при положение че ние притежаваме готов терен и имаме разработени проекти за сходна подстанция в Пловдив, която скоро изградихме и въведохме в експлоатация, да може да изградим и тази разпределителна подстанция и да поемем товарите в разпределителната мрежа. За съжаление ние нямаме дори отказ, нямаме никакъв отговор. В Плана на ЕСО ЕАД е записано само, че не е подадено в ЕСО ЕАД искане за проучване на условията за присъединяване. Товарите могат да се поемат и присъединят в друга подстанция. Темата, дали те могат да се присъединят, е отделна. Ние считаме, че е по-добре те да бъдат все пак присъединени на повече места, а не в една подстанция и точно затова сме готови и искаме да изградим подстанция. Подобен е коментарът и по другите ни предложения за подстанции, независимо дали те ще се изградят от ЕСО ЕАД, или нас. Почти навсякъде, да кажем за Бургас център, Бургас запад, Баните, Царацово, навсякъде коментарът е, че не е подадено в ЕСО искане за проучване на условията за присъединяване. Дори и това да е истина, когато има започната комуникация, все пак добре е да имаме становище на системния оператор. Не за присъединяване, по принцип относно готовността му към подобни действия. Подаването на заявление за проучване считаме, че е нещо доста лесно действие. Това е от моя страна нашият основен коментар. Колегата Стойчев, ако иска.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Тодоров. Г-н Стойчев, заповядайте.

Никола Стойчев – ръководител отдел „Диспечерски център“ в „Електроразпределение Юг“ ЕАД:

Благодаря. Няма какво да добавя. Колегата беше достатъчно изчерпателен.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Той представи становището на дружеството. Благодаря Ви. Сега преминаваме към г-н Христо Христов, който е член на УС на „Електроразпределение Север“ АД. Той е заявил, че ще участва по канала за комуникация Skype.

Моля, връзка с г-н Христов.

Служител от КЕВР потърси г-н Христо Христов – член на УС на „Електроразпределение Север“ АД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Имаме ли връзка? Г-н Христов, чувате ли ме?

За съжаление всяко едно участие по Skype е едно изпитание на нервите. В крайна сметка имаме ли връзка с г-н Христов?

Служител от КЕВР повторно потърси г-н Христо Христов – член на УС на „Електроразпределение Север“ АД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Христо Христов – член на УС на „Електроразпределение Север“ АД:

Здравейте. Чувате ли ме?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-н Христов. Вие познавате процедурата. Очакваме становището на „Електроразпределение Север“ АД, което Вие ще представите. Заповядайте, г-н Христов.

Христо Христов – член на УС на „Електроразпределение Север“ АД:

Здравейте. Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, уважаеми членове на работната група. Запознахме се с колегите подробно с доклада за възстановяване и развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. Ние сме изпратили писмено нашето становище, което поддържа. Става въпрос за повишаване на трансформаторните мощности в п/ст Попово, Старо Оряхово, Дряново, Търговище 1 и Полски Тръмбеш. Искаме да отбележим и считаме, че това трябва бъде взето под внимание и тези инвестиции трябва да бъдат заложили в инвестиционната програма на ЕСО ЕАД. Също така държим да подчертаем, че на територията на ЕРП Север има подстанции, които са лъчисто захранени, а съгласно това трябва да се има предвид, че съгласно чл. 13, ал. 1 от ПУЕС, отнасящи се до критерия п - 1, трябва да вземем това под внимание и да се предприемат съответните мерки за п/ст Бяла, Вихър, Горна Оряховица запад, Девня 2, Кошари и п/ст Траката. Предложението ни е и настояваме да се помисли за вариант, в който да бъдат разкъсани съответният електропровод, като се изгради втора тройка, за да може това да доведе до качествено електрозахранване на клиентите, както и сигурност на електропреносната мрежа.

Така че ние в указания срок ще настояваме за това и ще изпратим в срок нашето становище.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви много, г-н Христов. Наистина очакваме да ни представите становището.

Христо Христов – член на УС на „Електроразпределение Север“ АД:

Благодаря и аз.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Сега се обръщам вече към представителите на ЕСО ЕАД. Ще ги изброя отново: г-н Сулаков, г-н Захов и г-н Зарчев. Кой ще вземе думата?

Димитър Зарчев – директор ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

По така поставените въпроси г-н Захов ще вземе думата.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
Слушаме Ви.

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Започвам с въпросите на г-н Огнян Нечев. За Чепинци, те имаха такова писмо, че в района на Чепинци искат подстанция с около 32 MW мощност, като ползват новия електропровод Металургична-Курило и колегата попита докъде е стигнал. Едната тройка на този електропровод вече има СЕС опции и работи от август 2023 г. Тоест, когато се писа Планът, той още не беше в експлоатация. Сега вече е в експлоатация едната тройка. Другата тройка чака да се освободи поле в п/ст Курило, така че има вече такъв електропровод в експлоатация. За Казичене също имаме намерение да изградим на територията на нашата подстанция уредба 20 kV. Проблемът с електроразпределението обаче е, че е затруднен подходът на въздушните линии 20 kV към подстанцията заради жп линията. Ние затова бяхме предложили п/ст Верила, сега разбираме, че тя не им е удобна спрямо товарите. За Бенковски, Орион, бившата Бенковски, сега Орион, също наскоро разбрахме, т.е. в рамките на този План още не знаехме тяхното намерение за там да присъединяват, но все пак, както и за другите, ще кажа, че нямаме подадено искане в ЕСО ЕАД. Все пак това е официалният документ. В нашия сайт има искания за производители, за потребители и електроразпределителни дружества. Тоест очакваме, както и другите колеги, да има официално искане. Иначе си има кореспонденция. Тя си върви, ние се разбираме с колегите и не виждаме никакъв проблем. Все пак трябва да има някакво искане официално. Това е към „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

След това следва „Електроразпределение Юг“ ЕАД, изказването на г-н Тодоров.

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

„Електроразпределение Юг“ ЕАД, аз това, което го казвам, го има в таблици в Плана на стр. 27. Тоест те предполагам, че са ги прочели тези неща и там са направени съответните коментари. Пак в по-голямата част от обектите няма подадено официално искане. Имаме само кореспонденция.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Това ли е единствената причина?

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Иначе в таблицата на стр. 27 ние сме посочили тази мощност, за която имаме кореспонденция, посочили сме начина на присъединяване. То също го има. Искана година от тях е посочено. Нямаме официално искане за тези обекти. Те също казват, че за мрежи средно напрежение има изчерпана трансформаторна мощност, това няма как да го..., както и за другите колеги. При това динамично развитие на ВЕИ, знаете, че тук в ЕСО ЕАД до момента имаме над 40 GW подадени мощности, при това динамично развитие на обекти, като някои от тях подават искания, други се отказват. То е една

непрекъсната процедура. Няма как да го пишем това в годишния План. То няма да върши работа въобще. Това се решава на съвети на ЕСО ЕАД, на постоянни Съвети два пъти в месеца и съответните писма вървят, за да може да спазим сроковете по ЗУТ и по Наредба №6. Този Десетгодишен план гледа напред и според мен не трябва да се натоварва с нещо, което не е сигурно, другото си върви. Така че аз не виждам какво да отговоря тук по отношение на Юг. За п/ст Марица нямаме нищо против. Имаме решение с кабели към п/ст Евмолпия и п/ст Прослав. Чудим се защо искат точно там, защото Прослав е разтоварено, там също може да се присъединят. Просто да подадат едно искане официално и да тръгнат нещата както трябва. Иначе писмата си вървят.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:
„Електроразпределение Север“ АД.

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Към Север, да, той е посочил колегата Христо Христов, действително е посочил подстанции, в които е изчерпана трансформаторната мощност, и те не са само те. Има още много подстанции. Има решение на технически съвет, има предписание за подмяна на трансформатори. Сигурно знаете, че ЕСО ЕАД върви към процедури за сключване на трансформатори за средно напрежение. Едната процедура беше спряна по европейски изисквания, заради там... няма да обяснявам защо. И пак, има такива намерения. Сега, той посочи колегата подстанции, други, които иска да бъдат запазени чрез разкъсване на нашата мрежа. Ще дам пример с п/ст Траката, тъй като там върви кореспонденция. Подстанцията Траката е в квартал във Варна, който е така да се каже един от луксозните квартали, и те искат през нея да прекараме електропроводи, които са част от Добричкия пръстен. Тоест п/ст Траката, която е запазена лъчисто и в момента има товар там 20-30 MW, през нея да преминава Добрички пръстен, дето тя често ще бъде претоварена над 150 MW потоци. При това, това да бъде запазено с втора тройка на съществуващ електропровод. Имаме кореспонденция. За нас това не е решение на проблема. Това ще им създаде и на тях проблеми, и на нас, но те отхвърлят нашето предложение.

За другите, за Бяла, Вихър, Девня 2 също имаме решения и пак казвам – за всичките нямаме официално подадено искане. И още едно. Защото тук се цитира n - 1, n - 1 се отнася за генериращи източници, не се отнася за потребители. Потребителите си имат категория на осигуреност и там се осигуряват по друга точка.

В общи линии – това е. Ако имате още нещо, сме готови да отговорим.

Димитър Зарчев – директор ЦДУ в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Две тройки на една стълбова линия, дори и да имаше производител от другата страна, пак не изпълняват критерия на минуса, тъй като при единична авария, т.е. ако падне един стълб, всичко приключва. Това по отношение на последния коментар на г-н Захов. По отношение на генералния коментар на колегите от ЕР Юг бих искал да отбележа все пак, то е записано на няколко места в нашия Десетгодишен план, че той на практика тръгва от прогнозните мощностни енергийни баланси както за потребление, така и за производство по типове източници в рамките на следващите десет години. Там са разгледани три сценария, като тези сценарии съгласно европейските регламенти, по-специално Регламент 943/2019, следва да отразяват актуалните планове в областта на енергетиката и климат на Р България. Към момента на създаване на този План единият от тези сценарии отразява изцяло актуалния План енергетика и климат, който има Р България, а другите два започват съответно по-оптимистичен и по-песимистичен сценарий. В тях колегите са се постарали да включат абсолютно всички възобновяеми

източници, за които към този момент е имало конкретни инвестиционни намерения както предварителни, така и окончателни договори. Но за такива, които са, както говорихме, 40 GW, това не е включвано в Плана, тъй като те на практика представляват само предварителни становища, т.е. не могат да бъдат база за инвестиционни намерения, още по-малко такива, които да бъдат включени в Десетгодишния план.

По отношение на бъдещото перспективно развитие с оглед на въвеждането на ВЕИ в много големи обеми, ако погледнете в Плана, ще видите, че има една глава, в която е описано бъдещото развитие на електропреносната мрежа с перспектива за въвеждане на тези възобновяеми източници, като там е дадена реконструкция на подстанции 400 kV, както и създаване на нови пръстени на 400 kV, и съответно присъединяване на тези бъдещи производители към тези подстанции. Както там са описани и проблемите, които ще имаме при управлението след въвеждането на всички тези ВЕИ потенциално, когато то влезе по съответния ред след даване на Становище, след проучване, след започване на инвестицията, след изграждането на тези подстанции. Но всичко това ще бъде предмет на следващи Десетгодишни планове, тъй като към настоящия момент всяка една от тези инвестиции излиза извън обхвата на Десетгодишния план.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Зарчев. Обръщам се към работната група.

Милен Трифонов – началник на отдел „Цени и лицензии: електрически мрежи, търговия и пазари“:

Благодаря, г-н Председател. Уважаеми г-н Председател, членове на КЕВР, колеги. Първо, това, което ще потвърдя, е, че всяко писмено становище, което се получи, ще бъде разгледано и отразено към финалното решение за Плана. Следващото, може би всяка година обръщаме внимание на това, може би е по-редно всичките тези конкретни предложения за включване в Плана да бъдат отправени от дружествата, електроразпределителни или заинтересовани страни, преди април, когато ЕСО ЕАД консултира своя план, за да можем тук да разгледаме конкретните искания със становище на оператора. Сега в момента всяко от тези искания или становища, които ще отправите към Плана, ще бъде насочено и към ЕСО ЕАД, което касае конкретното развитие на мрежите, за да получим и тяхното становище. Ще бъде отразено. Мисля, че е по-редно в по-предварителен етап да ги давате. За следващи планове имам предвид.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Трифонов. Г-н Голубарев, заповядайте.

Благой Голубарев – член на КЕВР:

Благодаря, г-н Председател. Аз имам един конкретен въпрос и един общ. Конкретният ми въпрос е, на два пъти чух в изказването и от ЕПР Запад, и от ЕСО ЕАД, че п/ст Бенковски - бивша Орион или бивша Орион е п/ст Бенковски. Това едно и също ли е?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Едно и също е.

Благой Голубарев – член на КЕВР:

Доколкото знам п/ст Орион, има си п/ст Орион, има си и п/ст Бенковска. Защо да е едно и също. Точно това ми е въпросът.

Огнян Нечев – ръководител направление „Регулаторни дейности“ в „Електроразпределителни мрежи Запад“ АД:

Не е Орион, а Орландовци.

Благой Голубарев – член на КЕВР:

Орландовци е друго. Ето това ми беше въпросът, защото два пъти се спомена Орион. Бившата Орландовци, това изяснява въпроса. Другото, даже не е въпрос, а една констатация, че всъщност виждате тук е Десетгодишен план за развитие на ЕСО ЕАД, но тук разпределителните дружества си поставят чисто техни въпроси, техни болезки за разпределението. За мен това е всъщност още един признак за неправилно поставената граница между разпределително и преносно предприятие. Това, разбира се, само като констатация го казвам. Тук въпросите го потвърждават, но това изисква съвсем друго решение, на съвсем друго ниво.

Благодаря, това е, което исках да кажа.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Голубарев. Аз също искам да кажа няколко думи. Най-напред благодаря, че и трите електроразпределителни дружества участваха днес в дискусиата. На второ място се вижда, че бързото нарастване на броя на заявките за присъединяване на нови ВЕИ производители поставя съвсем други вече, бих казал и по обем задачи пред разпределителните дружества и пред преносния оператор. Това, което каза г-н Зарчев, всъщност той не толкова ме изпревари, но искам да го потвърдя, че Ангелин Цачев категорично заяви, че всъщност ще има реконструкция на цялата ни преносна мрежа като се вдигне на 400 kV като национален пръстен, с изграждане на нови подстанции, които да съответстват на това ниво с оглед увеличаване на преносната способност, респективно отговаря на условията за нови, масирани бих казал, присъединявания на производители на възобновяема енергия. Тъй като всичките лицензии в това отношение минават, разбира се, през Комисията за енергийно и водно регулиране, ще отбележа, че в последните месеци буквално със стотици MW се издават лицензии за производители на възобновяема енергия. Очаквам в следващите една-две години това да продължи. Очевидно пътят е маркиран в тази посока.

Извън това, обръщам се към разпределителните дружества. Това, което казаха от ЕСО ЕАД, специално г-н Захов. Моля Ви се, щом това е необходимо, подайте съответните искания до ЕСО ЕАД, който е административен акт, който вече ще даде възможност процедурата да започне. Така ли е, г-н Захов? Да. Това е и конкретните въпроси, които бяха поставени, по определен начин ние ще ги отбележим в доклада, както каза г-н Милен Трифонов, с който ще финализираме процедурата по одобряване на Плана.

Аз имам и още един въпрос, който е свързан с развитието на електропреносната мрежа, но не е свързан с възобновяемата енергия. А то е, че вчера по време на заседание на Комисията по енергетика при мен дойдоха участници в дискусиата там, които поставиха въпрос. В рамките на този Десетгодишен план дали са предвидени средства и проекти, свързани с развитие на преносната мрежа по повод на зачестилите дискусии относно изграждане на ядрени мощности, било в Белене, било в Козлодуй? Моят отговор беше, че няма такива предвидени, но аз искам да чуя официално от представителите на ЕСО ЕАД. Мисля, че няма. Заповядайте, г-н Захов.

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Ако въпросът е за предвидени инвестиции, аз не съм чул, но мога да Ви кажа за развитие на мрежата. През годините са правени многократни изследвания за развитие на

мрежата във връзка с присъединяване на един или два блока в Козлодуй на площадка №2, както и за Белене преди това. Тези, понеже споменахте г-н Зарчев и Вие, за преминаване на мрежа 220 на 400, тази идея е свързана и с евентуалното идване на ядрени мощности, тъй като тези връзки, които се предвиждат да бъдат изградени, особено ако връзките между Маришкия басейн и п/ст Царевец или п/ст Царевец и п/ст Златица по трасето на съществуващи електропроводи 220 (това са Хемус, Стара планина, Шипка и Янтра), тези напречни връзки, ако се построят нови мощности в Белене и Козлодуй, ще бъдат изключително важни. Тоест те ще препокрият после, ако се появят такива централи, ще се препокрият изискванията на ядрените централи. Знаете, че там изискването за $n - 2$ са доста строги по отношение на критични времена и т.н. Така че, правейки такова развитие на мрежа 400 по трасето на 220, имаме едно наум и за присъединяване на нови ядрени мощности.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, въпреки че това не е конкретно обвързано в Плана.

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Аз като бивш човек, който 20 години съм работил в атомна централа, имам го и това наум.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Добре, този отговор предполагам е доста по-пълен, за което Ви благодаря. Но даже и да няма такова присъединяване, повишаването на капацитета на преносната мрежа ще бъде необходимо в следващото десетилетие по причините, за които сега говорихме.

Венцислав Захов - ръководител отдел "Електрически режими" в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД:

Абсолютно сте прав, но ще има и съпровождащи проблеми, редица проблеми, аз съм ги изброил в част от Плана, които създават ВЕИ. Ние и в момента имаме вече такива проблеми с много високи напрежения, тъй като мрежа 400 генерира значителна реактивна мощност. Съответно средствата, с които ние ще поддържаме тези напрежения в необходимите норми, ще бъдат допълнителни загуби, които ЕСО ЕАД трябва да покрива. Същевременно мрежата, която ще бъде изградена за ВЕИ, часоно ще се използва много малко. Това също трябва да се има предвид. Тоест ще работят мощни съоръжения доста време на празен ход.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Аз мисля, че ще се намерят съответните технически решения, преди всичко като системи за съхранение на енергията, за да не бъде това пиково натоварване, което, ако не се вземат подходящите мерки, наистина ще създаде тези тежки проблеми. Ще видим. Тъй като този проблем засяга не само България, а и бих казал Европа и Северна Америка, решенията се намират буквално в рамките на предстоящите месеци и години. Дано така да продължи, за да бъде устойчива нашата енергийна система, което е нещо, по което работите както Вие, така и Комисията за енергийно и водно регулиране.

Преди да закрия общественото обсъждане, трябва да съобщя, че закритото заседание, на което Комисията за енергийно и водно регулиране ще одобри Плана за развитие на електропреносната мрежа на Р България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, ще се проведе на 20.10.2023 г. По такъв начин в този срок се включват и 14-те дни, които започват да текат след общественото

обсъждане, в които всяко заинтересовано лице, организация или частно лице може да представи в Комисията становище, забележки и препоръки по отношение на Плана. Те ще бъдат отразени във финалния доклад на Комисията по време на приемането.

Благодаря на всички участници. От името на Комисията Ви желая успешен ден и успех в професионалната Ви дейност.

Закривам общественото обсъждане.

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-13-41-45/20.09.2023 г. - покана до заинтересованите лица относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД и доклад относно одобряване на План за развитие на електропреносната мрежа на България за периода 2023 – 2032 г. на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....

Б. Голубарев

ИВАН Н. ИВАНОВ

.....

Д. Кочков

.....

П. Трендафилова

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА

Протоколирал:

А. Фикова - главен експерт